

אלת הקשת

בchodשים מרץ-אפריל, בימים שהשמש מענבת
בטיפות הגשם האחרונות ומאייצה באביב להזדרז'
כדי לצאת אל הטבע ולהזות בשיל אירוסים
פורחים בחגיגה של טבע וצבע

באדיבות כרטא ירושלים

אירוס הנגב

איירוס שחום (*Iris atrofusca*)

לדברא יערען
ההרחבת הדריך ונטיית חורשות נוי מצפון

אירוס הארגמן (Iris atropurpurea)

לנגישות פרטני הדרים וקורוב לוודאי חול-חמרה. קרע זאת נחשבה כאידיאלית למורביה אוכולוסיטו של אירוס הארגמן היא לעדרים מתחפות. הקרע המתאימה להסכמה ליקומו של מין אַנְקָמִי בגל קרבתו מבטא יותר מכל שאר מיני הקבוצה אתarts as spurs para.

לראות מיני אירוסים רבים בכל רחבי הארץ.
דרשימה חלקית של מיני האירוסים:

AIROS הנגב (Iris mariae)

הציגו הנטען הנגב ליד נחל סכר, צאלים, גבולות מערוכם שלום. האוכלוסיות שליד נחל סכר אינן פרורחות בכל שנה; נצמחי מדבר אחרים, כבמות מסוימות מסתקתו של אירוס הנגב מותנית בירידת הצמחייה קבוצות קטנות של עלים שאיןן נושאות פרחים. בשנה גשומה יכול גוש אחד לפתח עשרה פרחים ויותר (בהתאם לגודלו).

הצמחיים הגדלים בשטח גידולו של מין זה הם

ובעיקר נואית קווצנית ולבנה חרדענית.

אירוס ירוחם (*Iris petrana*)

הגדיל בקרקעות החוליות של מישור רותם. מזא
מימין ושל המישור שבין יロחם לדימונה. מזא
החול בשמי עמקים אלה קדום ממזוא החול
בכטבב הנגב והאלים בהם שוניה. הצחמים
המחלוים את אירוס יロחם הם פרוק המדבר
ושבטוט מצוין, העמידים יותר ליבש
מהצחמים שללוים את אירוס הנגב. מלווין
מעמידים על אירוס זה שהוא מצוי בתהום
השחון ביותר מכל אירוסי האונקזיציקלוס
שיש בישראל. תחומי תפוצתו העולמיים
תלולים במידה רבה בהגדתו. יש הנוטים
לראות בו מין עצמאי הגדל רק בנגב. מגוון
הצבעים באוכסויית האירוסים בין יロחם
לדימונה עולה על המצוין במינים האחרים
מקובצת זאת בארץ.

ירוס, סוג במשפחה האירוסיים
מוחנה כ-260 מינים. מיני
הairoס (מהסקציה אונקווציקלוס
Oncocyclus) מהווים קבוצה של
מינים אנדמיים (מינים שתחום תפוצתם
מוגבל לתוך אוטה ארץ), שכל אחד מהם
גדל על פני שטח קטן יחסית. המינים
מבודדים זה מהז גיאוגרפיה וביעונות פריחתם.
ההיסכוי להאבקה בין אוכלוסיות מינים שונים
בטבע, נדר ביותר. באופן מלactivo יוצרים
כל המינים בני כלאים פוריים ואין מחסומי
רבייה ביןיהם, גם אם הם גדלים במרחב
מאות אלפי קילומטרים מילוואל

"על עפרות-פו"
וזיו אדרות פלגמים
מעין-הספיד
תעו בסכך
מחת צאלים
תלוים, צוק-על
במיימיהם, כל
נטע בו פוקרים,
וכל ניצן שוכן
כבוד בןן – לא
יד האמונה עלי^ו
שתייה בתלמידי-נו^{וי}
ובערוגת שדי^ו
אך יד-הטבע
בשפעה פורה^ו
אותם על גבע
ומישור וגיא"

אירוע הדור, צילום: דידי קפלן

עשבוני, הצומח העצמי באזור גידולו הושמד לפני זמן רב, ולפי המשוער יתכן שיתפתח במקום חורש של אלון מצרי. למרות דמיון מסוים בצבע הפרח לאירוס נצרתי, יש די טימנים המבדילים בין המינים בסקציה זו.

© כל הזכויות שמורות לרשותה ירושלים

זמן פריחות	
צפון	עלקב תנוי מזג האוויר מומלץ לה汰ען בموقع הפריחות במועד טבע 3639*
מרכז הגולן – אירוס הגולן (אמצעי-סוף מרץ)	<ul style="list-style-type: none"> ■ לאחר תל החור, מעינות חצור – ■ אירוס הדור (סוף מרץ – ראשית אפריל) <ul style="list-style-type: none"> ■ באחריו יפתח – אירוס נצרתי (מרץ) ■ בהר פועה – אירוס הדור (אפריל) ■ שמורת הר מירון, שביל הפסגה – ■ אירוס הלבנון (מרץ) ■ גוש חלב ויער ברעם – אירוס הדור (אפריל) ■ רבתת מחוז, בגליל המערבי ליד לפידות – אירוס נצרתי (מרץ) ■ גלבוע – הר ברקן ושביל האירוסים – אירוס הגלבוע (מרץ) ■ גלבוע – מסלול קצר למפשחות: נחל יצפור – אירוס הגלבוע (מרץ) ■ גבעת המורה ובהר דברה ליד נצרת עליית – אירוס נצרתי (מרץ)
מדרום	<ul style="list-style-type: none"> ■ בנחל תקוע, גן לאומי הרודין, כוכב השחר (אייזור בנימין), ואדי עוג'א – אירוס שחום (מרץ) ■ בשומרת אום זוקא בבקעת הירדן – אירוס הגלבוע (מרץ) ■ ליד כפר עצrror בשמיון (קרוב לצומת תפוח), בצומת מעלה אפרים, בהר כביר (לאון מורה), וליד הכפר הצ'רקסי נין – אירוס שומוני (מרץ – תחילת אפריל). ■ צומת רימונים, לכיוון עוג'א – אירוס שחום (מרץ)
דרום	<ul style="list-style-type: none"> ■ כניסה לתל עדד, 200 מ' מערבה – אירוס שחום (מרץ). ■ צומת גולן 300 מ' מערבה – אירוס שחום (מרץ) ■ כביש גבעת חיל – שבטה עד 150 מ' צפונה מן הכביש – אירוס הנגב (שיםו לב – שטח אש!) ■ אחיאירוס מצוי (צחרון או אירוס אחר הצהרים) מין אירוס קטן ונפוץ מהר הנגב ועד הגליל והגולן (מרץ)

שאוכלוסיות רבות אבדו לנו במהלך התפתחות ענף חקלאי זה. שתחי בור בסביבת תל אביב שגדלו בהם אירוסים, הם עתה שכוננות מגוריים. גושי אירוסים שנחשפו לסיכון רב של בניין ופיתוח, רוכזו בשמרות האירוסים של נחל פולג.

AIROS HAYNEI

Iris haynei (יריס הגלבוע) גדל על טרה רוסה המפותחת על טרשים גירניים בגלבוע בנוף של צומח עשבוני. בין החדשות המלויים בולטים חיות הבר ושערת התבוכו. בדרום הגולן, מעל לחמת-גדר, מצויות עוד אוכלוסיות בבסה על סלעי קרטן.

AIROS DOR

גדל בנופים של טרש גיר בשני מחלקי הארץ – במערב הגליל העליון ובמדבר השומרון. במערב הגליל העליון הוא אחד ממורכבי הצומח העשבוני המלאוה – פארק של אלה אטלנטית או של אלון מצוי ולבנה רפואי. הקרקע היא טרה רוסה שנוצרה על גדר קשה סドוק.

במדבר שומרון בית גידולו של האירוס הדור הוא סלעים וצוקים בתחום המשקעים של כ-400 מ' מ' לשנה.